

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA OILA BILAN ISHLASH

*Nizomiy nomidagi TDPU, Maktabgacha ta'lif fakulteti
Muallif: N.M.Kayumova, M.Umarova, Z.Abdumavlonova.*

Annotatsiya

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lif tashkilotlarida oila bilan ishlashning ahamiyati, shakllari va samarali usullari tahlil qilinadi. Ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlik bolalarning rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatishi yoritiladi. Shuningdek, amaliy tavsiyalar ham beriladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lif, oila bilan hamkorlik, ota-onalar, pedagogik muloqot, bolalar rivojlanishi, ta'lif jarayoni.

Kirish

Maktabgacha ta'lif bolalarning intellektual, ijtimoiy va emotsiyal rivojlanishida muhim bosqich hisoblanadi. Bu davrda bolalar atrof-muhitni o'rganadi, asosiy ko'nikmalarni shakllantiradi va o'ziga xos shaxsiy sifatlarini rivojlanadir. Ularning muvaffaqiyatli rivojlanishida oila va ta'lif muassasalari o'rtasidagi hamkorlik katta ahamiyatga ega.

Oila farzandlarning birinchi tarbiyachisi bo'lib, maktabgacha ta'lif tashkilotlari esa ta'limiylarini to'ldiradi. Samarali hamkorlik bolalarning rivojlanishiga ko'maklashadi va ularning shaxsiy salohiyatini to'liq ochib berishga xizmat qiladi.

Adabiyotlarni o'rganish

Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oila bilan samarali ishslash bolalarning bilim olishiga va ijtimoiy moslashuviga ijobiy ta'sir qiladi. Vygotskiy (1978) o'zining sotsiokultural rivojlanish nazariyasida bolalarning rivojlanishi ularning atrofidagi ijtimoiy muhit bilan bevosita bog'liq ekanligini ta'kidlagan.

Dewey (1938) esa ta'lif jarayonida amaliy tajriba va muloqot muhim rol o'ynashini qayd etgan. Ota-onalar bilan doimiy aloqada bo'lish pedagoglarga bolalar ehtiyojlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Asosiy qism**1. Oila bilan hamkorlikning ahamiyati**

Bolalarning rivojlanishi: Ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi muntazam hamkorlik bolalarning bilim olish jarayonini tezlashtiradi va ularning qiziqishlarini rivojlanadir.

Ijtimoiy moslashuv: Oilaviy muhit va ta'lif muassasasi o'rtasidagi bog'liqlik bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi.

Pedagogik jarayonning samaradorligi: Ota-onalar tomonidan berilgan ma'lumotlar bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olishga imkon yaratadi.

2. Oila bilan ishlash shakllari

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan ishlashning quyidagi shakllari mavjud:

Ota-onalar yig'ilishlari – pedagoglar va ota-onalar o'rtaida fikr almashish va bolalarning rivojlanishini muhokama qilish imkonini beradi.

Seminar va treninglar – ota-onalarga pedagogik maslahatlar va amaliy tavsiyalar beriladi.

Uyga tashriflar – bolalarning oilaviy muhitini o'rganish va individual tavsiyalar berish maqsadida amalga oshiriladi.

Bolalar ishtirokidagi tadbirlar – ota-onalarni ta'lim jarayoniga jalb qilishning samarali usuli bo'lib, bolalarning ijtimoiy faolligini oshiradi.

3. Hamkorlikning samarali usullari

Doimiy aloqa – ota-onalar va pedagoglar o'rtaida muntazam aloqa o'rnatish uchun elektron platformalar yoki messenjerlar orqali bog'lanish tavsiya etiladi.

Motivatsion yondashuv – ota-onalarni bolalarning yutuqlari va muvaffaqiyatlari bilan tanishtirish ularda ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

Individual maslahatlar – bolalarning rivojlanishidagi muammolarni hal qilish uchun individual suhbatlar o'tkazish samarali hisoblanadi.

Natijalar

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan ishlash pedagogik jarayonning ajralmas qismi bo'lib, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi. Ota-onalar va pedagoglar o'rtaida samarali hamkorlik ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini oshiradi va bolalarning ijtimoiylashuviga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan samarali ishlash quyidagi natijalarga olib keladi:

1. Bolalarning rivojlanish jarayoni tezlashadi va ularning qobiliyatları to'liq namoyon bo'ladi.
2. Ota-onalar ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi va pedagoglar bilan yaqin hamkorlik qiladi.
3. Ta'lim sifati oshadi, chunki pedagoglar bolalarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda ish olib boradilar.
4. Bolalarning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalari rivojlanadi.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan ishlash pedagogik jarayonning ajralmas qismi bo'lib, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi. Ota-onalar va pedagoglar o'rtaida samarali hamkorlik ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini oshiradi va bolalarning ijtimoiylashuviga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kayumova, N. M. (2022, noyabr). Maktabgacha ta'lismuassasasi direktori faoliyatining funksional mas'uliyatlari. "Ilmiy taraqqiyot davri" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 1(3), 102-107-betlar.
2. Kayumova, N. M., & Roziyeva, M. M. Oilaning milliy merosdagi xalq pedagogikasidagi axloqiy va ma'naviy ta'limdagi roli. "Uchinchi Renessans davrida maktabgacha ta'lismuassasasi" ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 102-104-betlar.
3. Kayumova, N. M., & Bazarbayeva, Z. O. (2023, oktabr). Bolalar nutqi psixologik va pedagogik muammo sifatida. "Fan, amaliyot va ta'limdagi innovatsion tendensiyalar" xalqaro ilmiy konferensiyasi materiallari, 2(8), 68-73-betlar.
4. Kayumova, N. M. (2023). Maktabgacha ta'lismuassasalari va oilada milliy qadriyatlar ruhidabolalarni tarbiyalash. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar xalqaro ilmiy jurnali, 1(6), 33-38-betlar.
5. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). "Birinchi qadam" davlat ta'lism dasturi maktabgacha ta'lismuassasalarida ta'limiy jarayonlarni tashkil etishda. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 609-612-betlar.
6. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). Pedagoglarning malaka va mahorati orqali maktabgacha ta'lismifatini oshirish. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 605-608-betlar.
7. Kayumova, N. M., & Murodxo'jaeva, Z. M. (2023, yanvar). Pedagoglarning ijodiy faoliyatini tashkil etishda kreativ yondashuvlar. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 601-604-betlar.
8. Kayumova, N. M., & Yakubova, Z. Z. (2021). Maktabgacha ta'lism – bilimli va madaniyatli shaxsni shakllantirish vositasi sifatida. "XXI asrda fan, madaniyat va IT konteksti" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 92-95-betlar.
9. Kayumova, N. M. (2019). ESP sinflarida ingliz tilini o'qitish xususiyatlari. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar, 128-bet.
10. Kayumova, N. M., & Pirmuxamedova, M. E. (2019). Maktabgacha ta'lismuassasasi rahbari va uning funksional majburiyatlar. "Zamonaviy ta'lismuammolari: tajriba va innovatsiyalar" jurnali, 42-bet.